

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre... 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre... 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vizsgálatára nem vállalkozik. Kiadóhivatalhoz intézendők.

A németek készek Belgiumot visszaállítani.

A kancellár nyilatkozata.

Történelmi jelentőségű, talán a világháború egész további jövőjére döntő fontosságú nyilatkozatot tett a német kancellár a birodalmi gyűlés főbizottságának ülésén.

Ellenségeink eddig következetesen azzal a váddal illették a németeket, hogy azok Belgiumot állandóan meg akarják tartani.

Nyilvánvalóan csak azért találták ki ezt a hazug vádat ellenségeink, hogy ürügyök legyen a vérontást tovább folytatni.

A német kancellár nyilatkozata most az entente-ot ettől az utolsó ürügytől is megfosztja. Határozottan kijelenti, hogy Németország Belgiumot csak *kézizálognak* tekinti, melyet a békekötés után *visszaállít*. Ha az entente annyit kesereg a belga nép keserű sorsáról, most csak tőle függ, meddig tartson ez a keserű sors.

A kancellár nagyjelentőségű nyilatkozata a következő:

Ami Belgium jövőjét illeti, mint már tegnap mondtam, Belgium megszállása és jelenlegi birtoka azt jelenti, hogy *kézizálog van kezünkben* a jövő tárgyalások szempontjából. A *kézizálog* fogalmában rejlik, hogy azt, amit zálogul kezünkben tartunk, *nem akarjuk megtartani, ha a tárgyalások kedvező eredményre vezetnek*. Nem szándékunk Belgiumot *bármilyen formában* megtartani. Mi pontosan azt kívánjuk, mint már február 24 én mondtam, hogy a háború után újból feltámadó Belgium *mint önálló állam*, amely senkinek sincs alávetve mint vazallus, velünk jó barátságos viszonyban éljen.

Ez az az álláspont, amelyet a belga probléma ügyében kezdettől fogva elfoglaltam s amelyet még ma is elfoglalok.

Uraim! Politikámnak ez az oldala teljesen összefüggésben áll azokkal az általános irányvonalakkal, amelyeket tegnap önök előtt kifejtettem. A háborút mint védekező háborút folytatjuk. Minthogy védekező hábo-

rut folytatunk, kezdettől fogva minden imperialisztikus, minden világuralomra irányuló irányzat távol állott, ennél fogva békecélijaink is ennek felelnek meg. Amit mi akarunk, az *területünk sértetlensége, a szabad levegő népünk fejlődése szempontjából, főleg gazdasági téren és természetesen a szükséges biztosítás jövőre nehéz viszonyok esetére is*. Ez áll teljesen arra az álláspontra is, amelyet Belgiummal szemben elfoglaltok. Hogy ezt az álláspontot azonban részleteiben hogyan lehet megállapítani, az a jövőre tárgyalásoktól függ. *Erről most nem tehetek kötelező nyilatkozatokat.*

Biharmegye cipőit is Nagyvárad adja.

Lukács Ödön javaslatát fogadta el a miniszter.

Nagy kérdést kellett rendbehozni a kereskedelmi miniszter megbízására Lukács Ödön polgármesterhelyettesnek, amely egész Biharmegyét is érinti s szerencsés megoldása azt jelenti, hogy Biharmegye is itt, Nagyváradon vásárolhatja cipőit, a Közélelmezési Hivatal ellenőrzése mellett, természetesen a város megkapja ezért a megfelelő rekompenzációt.

Mint ismeretes, Nagyváradon is sokan vannak vásárra dolgozó iparosok, akik tulajdonképp a vidékre dolgoznak, mert oda viszik ki áruikat.

Julius elsején életbelépett a miniszteri rendelet, amely szerint csak utalvány mellett lehet cipőt vagy csizmát vásárolni és eladni, tehát ezt a kérdést is rendezni kellett, mert a Nagyváradra kiadott cipőjegyek csak Nagyvárad területén értékesíthetők, használhatók fel. Biharmegye és Nagyvárad külön törvényhatóság lévén, a cipő és csizmazásárlást szabályozni elsőrendű közérdekké vált. Az volt az első kérdés, hogy a vásárra dolgozó iparosok részére miképpen szabályoztassék az

általuk készített ipari termékek forgalomba hozatala.

A szabályozás érdeke volt a vásárra dolgozó iparosoknak, akik iparcikkeiket értékesíteni akarták s a falusiaknak, akiknek ilyen árukra nem voltak utalványaik.

A kereskedelmi miniszter tehát Lukács Ödön h. polgármesterhez fordult, hogy az ő gyakorlati érzékével és belátásával oldja meg e súlyos és fontos érdekeket érintő kérdést.

Lukács Ödön, aki teoretikus közigazgatási főtisztviselőből a legkiválóbb gyakorlati szociálpolitikussá lett, mert félredobva a bürokratikus formákat a való és véres élet szükségleteinek kielégítésére szervezett intézményeket, a kérdést Fráter Barnabás alispánnal megtárgyalta s ennek alapján javasolta, hogy

a fősolgabírák utalják ki a cipőket, erről cipőjegyeket adjanak ki s azokat itt Nagyváradon értékesíthessék és beválthassák.

Az utalvány a városi közlelmezési hivatalnál előbb lebélyegezendő azért is, hogy meg lehessen állapítani, van-e olyan készlet, amelyből a cipő vagy csizma kiadható. A vásárra dolgozó iparosok az utalványt kötelesek a városi közlelmezési hivatalhoz beadni és az a börtennyiség, amelyet az iparos vidékre adott el a lábbelikkel, a vármegye börtennyiségéből levonandó s Nagyváradnak *megtérítendő*.

Ugyanígy lesz a kész cipőkkel is a vidék szempontjából: a cipőknek a városi közlelmezési hivatal által lebélyegzett utalványokat elfogadhatják s arra cipőt és csizmát adhatnak, a jegyeket azonban a Közlelmezési Hivatalhoz kötelesek beszolgáltatni. Az ilyen utalványokkal igazoltan vidékre is kiszolgáltattott börtennyiség a vármegye börtennyiségéből levonandó s a városnak *megtérítendő*.

Ezt a helyes és praktikus megoldást, amely a város és Biharmegye érdekeit egyformán kielégíti minden sérelem nélkül, a miniszter elfogadta s azt rendeletileg életbeléptette.

A Közlelmezési Hivatal ennél fogva erre is berendezkedett s tegnap Lukács Ödön elnöklésével tartott értekezleten a követendő eljárásban megegyezett.

Szépességápolás

Hajszálakat villannyal végleg kiirtok orvosi-lag elismert szakértelemmel seb és utónyom nélkül. Nálam is kapható olyan szer, mely percek alatt eltávolítja a hajszálakat, de természetesen rövid időre. Pattanást, szeplőt, szemölcsöt nyomtalanul eltüntet, vörös orrot szép fehérré, petyhüdt arcot szép üdévé kezelek. Az üdítés és manicür jutányos bérletben. — Kiváló szereimet vidékre is pontos utasítással küldöm.

ÖZV. POLLÁK GERGELYNÉ.

Nagy Sándor-u. 4.

Orosz-angol háboru előtt.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Daily Express értesülése szerint az orosz kormány kijelentette, hogy még reménykedik a Murman-konfliktus békés elintézésében, de szükség esetén el van szánva a háborura is. Az ellenségeskedésekkel azonban mindaddig várni akar, amíg a békés megegyezés reménye egészen el nem tűnik.

Moszkvai lapok szerint Anglia viselkedése arra mutat, hogy erről a részről komoly csapás készül a forradalmi Oroszország ellen. Általában az a nézet, hogy orosz-angol háboru küszöbén vagyunk.

A Nase Szlovo (a régi Russkoje Szlovo) archangelszki távirati híre szerint háromszáz szerb és angol tisztet

a tanács-kormány parancsára Archangelszkben feltartóztattak.

A népbiztosok tanácsa elhatározta, hogy a Jeges-tenger partvidékét haditerületnek deklarálja és sürgős intézkedéseket tett, hogy szárazon és vizen megkezdjék a védelmi intézkedések szervezését.

Felemelték a színházi helyárait.

Elbontják a nyári szinkört.

A Szigligeti színház helyárainak felemelését engedélyezte tegnap Nagyvárad város szinügyi bizottsága.

A színház napról napra zsufolva van s a jegyeket 8—10 nappal ezelőtt elkapkodják, tehát a közönség azt hiszi, hogy minő óriási jövedelme van a konzorciumnak. Pedig a dolog nem így áll. A jelenlegi bevétel a békeidőbeli viszonyok között tényleg busás jövedelem lenne, de ma a színházi kellékeknek az ára is annyira emelkedett, a társulat tagjainak megélhetése is megnehezedett, hogy a zsufolt házak mellett sem képes a társulat megélni.

Az is bizonyos, hogy ma nincs Magyarországon színház, amelyben olyan alacsony helyárait lennének, mint a Szigligeti Színházban.

Ezek az okok indították Erdélyi Miklós szinigazgatót arra, hogy a helyárait felemelését kérje.

A szinügyi bizottság teljesítette a kérelmet, de egyben felhasználta az alkalmat, hogy a helyárait felemelése ellenében a színház minden eddigi terhet Nagyvárad város terhére áthárítson a szinigazgatóra, egyben pedig a színház villamos világításának díját felemelje.

A szinügyi bizottság tegnap tartott üléséről a következőket közöljük:

Dr Mihelly Lajos elnöklété alatt Rimler Károly, Stark Gyula, dr Popovics Miklós, Kőszeghy József, Schvarcz Izidor, Kelen Béla, dr Soós István jegyző és Erdélyi Miklós szinigazgató voltak jelen.

Dr Mihelly Lajos elnök előterjesztette a helyárait felemelése tárgyában kiküldött bizottság üléséről felvett jegyzőkönyvet, amely szerint megvizsgálták a szinigazgató számadását s konstatálták, hogy az 1918—19. szezomban a megnövekedett kiadásokat nem fedezik a bevételek s ezért szükségesnek látja a bizottság a helyárait felemelését s erre nézve tervezetet készített.

A szinügyi bizottság a helyárait fel emelését helyénvalónak és a szintársulat megélhetése érdekében szükségesnek tartja és némi eszmecsere után az új helyárait a következőkben állapította meg:

Proscenium páholy egy estére 28 K az eddigi 24 K helyett,
rendes páholy 22 K, az eddigi 17 K helyett,

II. emeleti páholy 14 K, az eddigi 11 K helyett,

zsölye I. sor 6 K, II—III. sor 5 K, eddig mindhárom sor 4 K volt.

körszék 4 K, az eddigi 3 K 40 fillér helyett,

támlásszék 3 K, eddig 2 K 80 fillér volt,

erkély I. sor 2 K 50 fillér, eddig 1 K 80 fillér volt,

erkély II. sor 1 K 80 fillér, az eddigi 1 K 40 fillér helyett,

erkély-oldal marad az eddigi 1 K 10 fillér,

karzati zártszék 1 K 20 fillér, eddig 90 fillér,

földszinti állóhely változatlan marad karzati ülőhely marad az eddigi,

karzati állóhely 60 fillér, az eddigi 50 fillér helyett.

Ezután számításokat tettek s megállapították, hogy az új emelt helyárait mellett, figyelembe véve a délutáni félárak mellett tartandó előadások többjövendelmét is, a bevételek, mindig telt házat számítva, 10 hónapos szezomban összesen 154,422 koronával több jövedelmet hoznának, mint az eddigi helyárait mellett.

Ezzel szemben azonban kikötötte a szinügyi bizottság, hogy az eddig viselt terheken kívül köteles a konzorcium, illetve a szinigazgató minden kiadásokat teljes egészében fizetni, amik a város költségvetésében színházi kiadások címén felvannak véve; ez az összeg 20142 korona, ezenkívül a villamos világítási áramdíjat az eddigi 2 $\frac{1}{2}$ fillérről 5 fillérré emelik fel, ami mintegy 6000 K új terhet jelent. Kikötik továbbá, hogy ha a színház emelkedne, minden 20 százalékos emelkedésnél a villanyáram ára 1 fillérral magasabb lesz. A szinigazgató, illetve a konzorcium tehát összesen, a régi terhekekkel együtt évenként mintegy 50000 koronát fizet a világítással együtt.

Ugy az új helyárait, mint a fizetési kötelezettség a szeptemberben kezdődő új szezonnal lépnek életbe.

A bizottság határozatát betervezték a

tanácshoz, az új szerződés megkötése céljából.

Ezután a főmérnöknek a nyári szinkör lebontására vonatkozó indítványát tárgyalják.

Kőszeghy József főmérnök, tekintettel arra, hogy a Rhédey-kertben levő nyári szinkört a közönség nem látogatja, a fentartási költségek pedig növekednek, indítványozza, hogy a szinkör anyagkészletét nyilvános árverésen adják el. Tekintettel, hogy az egész szinkör 116000 Koronába került, tehát még haszna lenne a vársonak.

A bizottság az indítványt elfogadásra ajánlja.

Vége a birtok-kupeckedésnek.

Megtagadott ingatlan-eladások.

Az ingatlanok eladásának tilalmazásáról kiadott miniszteri rendelet végrehajtása Bihar megyében megindult. Az ingatlanforgalom engedélyezése a földmivelésügyi minisztérium kirendeltségének véleményétől függ s ezért felkerestük a kirendeltség vezetőjét, Pókay Dezső miniszteri tanácsost, hogy erről s a kirendeltség jövő programjáról nyilatkozzék. Ő a következőkben volt szíves kérésünknek eleget tenni:

— A kirendeltség ügyköre mindent előmozdítani, ami a közügynek használ, tehát a mezőgazdaságnak első sorban ennek a keretében széleskörű munkát fejtünk ki, amelynek detaillirozása alig lehetséges. Akciónk főbb etapjai: a vetőmag kiosztás, a gazdák segélyezése, a háziipar fejlesztése s a méhészeti tanfolyamok. A költető gépet eladtuk a Hangyának, amely most kereskedelmileg értékesíti ezt, mi pedig a megyében terjesztjük a gépet.

Ügykörünk azóta, mióta elődöm eltávozott, az ingatlanforgalmi kérdéssel bővült. A rendelet célja a helytelen birtokmegosztás helyett a kis és nagybirtoknak helyes arányban való rendezése. Birtokpolitikai okokból befolyásolni kellett az ingatlanforgalmat s meg kellett akadályozni, hogy a birtokok olyan kezekbe jussanak, amelyek nyereszkesdesre, árdragításra használták fel.

Sok esetben külföldiek voltak a birtokszerzők ezenkívül nem kívánatos elemek is jelentkeztek vevőkkül, például a galiciaiak. — Ezt meg kellett akadályozni, viszont földhöz kellett juttatni a hős katonákat, akik rokkantak lettek, a hadiárvékat és özvegyeket. A mi működésünk Biharban június 20 án kezdődik s hatáskörünk Bihar, Temes, Torontál és Krassószörény megyékre terjed ki, valamint részben az ezen területen fekvő törvényhatósági és rendezett tanácsu városok külső területére. Eddig 1400 ügy volt a kezünkben, jó részben a telekkönyvi hatóság tette át. Volt eset, hogy az eladást megtagadónak találtam.

Nagyváradon különben nem vagyok idegen, itt voltam 19 évvel ezelőtt mint állategészségügyi felügyelő 4 évig. — Jó emlékeim vannak Nagyváradról s itt igen jól érzem magam. Munka van elég, néha este 10 órakor is dolgozunk.

Mint értesülünk, a biharmegyei ingatlanvételknél több szerződés érvényesítését nem

hagyta jóvá a telekkönyvi hatóság azért, mert ott, ahol nagybirtok volt, nagybirtok alapítását szükségtelennek találta, továbbá mert kisbirtokok kisebbre való osztását nem látta célszerűnek s végül részint nem kívánatos elemek (galíciaiak), részint nemzetiségi pénzüzetek akartak birtokhoz jutni.

Letörrik a ruhauzsort.

Életbelépnek a ruhajegyek.

A kormány a férfi és női ruházati cikkek mértéktelen uzsoraárának letörése céljából elhatározta, hogy a ruházati cikkek árát szabályozza és már az ősszel elrendeli, hogy ruházati cikkeket csak ruhajegyek ellenében árusíthatnak.

Az erre vonatkozó előzetes rendelet tervezet már el is készült a kereskedelemügyi miniszteriumban.

A tervezet szerint a kormány elrendeli a kereskedők és a szabók birtokában lévő készletek bejelentését.

A közönségre nem lesz kötelező a bevallás és csak azoknak kell ruháikról bevallást kiállítani, a kik igényt tartanak új ruhára.

A tervezet szerint háromféle ruhajegy lesz.

Az A. osztályu jegyek a népruházati igényjogosultak részére. E jegy ellenében azok kapnak ruhát, illetve szövetet, — a Népruházati Bizottság által megállapított olcsó árban — akiket a Népruházati Bizottság igényjogosultaknak elismer s akiknek utalványt ad ki.

A B. osztályu jegyeket azok kapják, akik igazolják, hogy ruhára szükségük van. Ezek nem a Népruházati Bizottság utalvány ellenében kapják meg a ruhát, illetve a szövetet, hanem a szabadkereskedelem útján maguk szerezhetik be.

A C. osztályu jegyek luxusjegyek lesznek, ezeket azok kapják, akik nem adnak vallomást ruhakészletükről, hanem az új ruha ellenében egy régi ruhájukat szolgáltatják be.

Ezenkívül egyes népruházati cikkekről szabad lisztá készülni, ami azt teszi, hogy egyes luxus cikkeknek az ára nem lesz maximálva. Ilyen cikkek férfiaknak: gallér, kézelő nyakkenő, nadrágtartó, a nőknél pedig a fűző, fűzővédő, a himzett és csipkeneműek stb.

A jegyek behozatalával kapcsolatban felállítják a ruházati cikkekre az árvizsgáló bizottságot.

Az, hogy a ruhajegyeket és a kötelező árakat a női ruházati cikkekre minő mértékben terjesztik ki, a tervezetről meginduló tanácskozásoktól függ.

Legujabb füzöket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Elénk ellenséges támadások az egész nyugati fronton.

Berlin, július 13. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. Bailleultól délnyugatra erős angol osztagok ismételt támadásait visszavertük. Alberttől északra szintén meghiúsultak az ellenség éjjeli előretörései. Az Avre nyugati partján heves főzharc után a franciák Castel és Mailly mellett részleges támadásra indultak, amelyeket délután Mailly mellett, este pedig az egész harci szakaszon újabb tűzérési előkészítés után megismételtek. Castelbe és az Anchin majorba az ellenség befészkelte magát. E vonaltól keletre azonban támadásai ellenlökésünk következtében összeomlottak.

A német trónörökös hadcsoportja. — Az Oisne és a Marne között a harci tevékenység élénk maradt. Longpontnál és Qurqtól délre visszavertük az ellenség ismételt előtöréseit.

Albrecht württembergi herceg hadcso-

portja: A középső Vogézekben és a Hartmannsweilerkopfon a harci tevékenység feléledt. A Moussontól északra és a Fave-szakadékban az ellenség támadásai éjjel meghiúsultak.

Junius havában a német frontokon 468 ellenséges repülőgépet lőttünk le. Ezek közül 92. elhárító ütegeink lőttek le, továbbá 6 kötött léggömböt. A lelőtt repülőgépek közül 215 birtokunkban van. A többi az ellenséges állásokon tul, szemünk láttára zuhant le.

A mi veszteségeink júniusban 15 repülőgép és 5 kötött léggömb.

Ludendorff, első lőszállásmester.

Frontunkon nem történt nevezetesebb esemény.

Budapest, július 13. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A velencei tartománybeli arcvonalon felderítő csatározások. Egyébként nem történt nevezetesebb esemény.

A vezérkar főnöke

Az antant Oroszországtól a bresztlitovszki béke megsemmisítését kívánta.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Svájci lapok pétervári táviratai szerint az antánt az Oroszország érdekében való beavatkozását azon feltételhez kötötte, hogy Oroszországban olyan kormány alakuljon, amely változatlanul és teljes egészében átveszi a volt Kerenszki-kormány örökét. E kormánynak feltétlenül tagjai közé kell venni Kerenszkit, Terescsenkót és Izvolszkit. A kabinet megalakulása után azonnal a Murman-partvidékre menne s ott mindenekelőtt a bresztlitovszki béke megsemmisítését proklamálná.

Oroszországot csak a monarkia visszaállítása mentheti meg.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Miljukov egyik barátjának levelet irt, melyben többek között azt írja, hogy Oroszországot csak a monarkia visszaállítása mentheti meg. Az orosz nép még nem érett meg a szabadságra s egyébként is monarchikus érzelmű. Időközben Miljukov Szibériába ment és találkozott Mihály nagyherceggel, valamint Kornilov és Kadlin tábornokokkal.

Az antánt célja még mindig az ellenforradalom Oroszországban.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Burzev ismert forradalmár vezér Londonba érkezett s Kerenszki volt követénél lakik. Burzev érintkezésbe fog lépni úgy az angol kormánnyal, mint magával Kerenszkiivel, ami amellet bizonyít, hogy az antant még nem adta fel célját, melylyel Oroszországban ellenforradalmat igyekeznek szítani.

Az elszakadt orosz területek lakóira kötelező a szovjet kormány mozgósítása.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Krakauból jelentik: Varsói híradás szerint a moszkvai kormány elrendelte, hogy az orosz birodalomtól a bresztlitovszki békeszerződés alapján elszakadt területek lakói a szovjetkormány polgárainak tekintendők, ezért a mozgósítás rájuk nézve is kötelező. Ez az intézkedés a menekültek körében nagy izgalmat kelt.

Franz báró a monarchia orosz követe.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Illetékes helyről vett értesülés szerint Ausztria-Magyarország orosz nagykövetévé mosztani dán nagykövetünket, Franz bárót fogják kinevezni.

Mit jövedelmezett a gyermeknap.

Nagyvárad város törvényhatóságának legutóbbi közgyűlésén Baróthy Pál törvényhatósági bizottsági tag szólalt fel a Gyermeknap bevételei és a begyűlt összeg hova fordítása tárgyában.

Rimler Károly polgármester a számadásokat összeállította s az alábbiakban hozza nyilvánosságra:

Kivonat a június 2-3-án tartott Gyermeknap számadásaiból: (A számadások a mellékletekkel együtt a városi számvevő hivatalban megtekinthetők:

Bevételek: Urnagyűjtésből 2033.61, Templomi gyűjtésekből 866.27, Konfettiből 1502.12, Hangversenyekből Paczkóné 223, Zeneiskolák 80.30, 303.30, Kereskedők és pénzintézetek adományaiból (lásd külön jegyzékben az egyes adakozókat) 4706.—, Iskolák, mozi és egyéb adományokból 550.13, Tombola útján befolyt 1500, Kifli árusításból 513.20, Mult évi maradványból 1229.13, összes bevétel 14.805.13, kiadás 771.10, maradvány 14034.03 korona.

Ezen összegből jövő évi kiadások fedezésére letétbe helyeztetett 2034.03. Tiszta maradvány 12.000.—, mely összeg a következőképp osztatott fel az egyes jótékony intézetek között: Orsz. Gyermekvédő Liga 6000.— Gyermekbarát Egyesület 2000.— Városi árvasszék 1500.— Helybeli hadsegélyző bizottság 1500.— Szegényiroda 500.— Inasotthon 500.— Összesen 12.000.—

Ez alkalommal hálás köszönetemet fejezem ki mindazoknak, kik a nap sikere érdekében köreműködtek, különösen azon nemes szívű urhölgyeknek, kik az urna és persely gyűjtés, valamint a tombolajegyek és confetti elárúsítás körül buzgólkodtak s kiknek tevékenysége nélkül oly szép összeg — mint még eddig soha — a jótékony célra össze nem jött volna, de elismeréssel kell adóznom mindazon intézeteknek és emberbarátoknak is, kiknek adománya lehetővé tette, hogy jó ténylegességet gyakorló intézményeink ily jelentős összeghez jutottak s ez által emberbaráti tevékenységüket fokozott mértékben gyakorolhassák.

Nagyvárad, 1918. július hó 10-én.

Rimler Károly,
polgármester,
a rendezőbizottság elnöke.

A folyó évi július 2-3-án tartott Gyermeknap alkalmából adományokból, bélyegekből befolyt összesen 4980 kor. 49 fillér. — Ezen összeghez nemes adományaikkal hozzájárultak:

150 koronával: Emilia gőzmalom, Áruforgalmi Részvénytársaság 100 koronával: Egyesült Bank és Takarékpénztár, Cziller Imre, Csatári József, Kohn Dávid, Kurlander Jenő, Andrányi K. és fiai, Silbermann J., Ullmann Izidor és fiai, Schvarcz és Ullmann, Feldheim és Társa, Diósi Lajosné, Niszel Lőrinc, Komlós Aladár, Manhardt Jenő, Leitner Márton, Spitzer és Lengyel, Hegedűs János, Barna Jenő. 50 koronával: Kovács Ákos, Freifeld Mórné, Heller és Deutsch, Neumann és Schönberger, Aranyi Albert, Kálmán József, Schleiter Vilmos, Vajda testvérek, Mihelli és Kandel, Daniberg és Valdner, Löv-

ber Géza, Zauderer és Róth, Grósz Béla, Markovics és Veinberger, Fésűáru gyár, Bihar megyei Takarékpénztár, Magyar Általános Hitelbank, Pesti Magyar Keresk. Bank, Nagyvárad Takarékpénztár, Angol Osztrák Bank, Leszámitoló és Jelzálogbank, Polgári Takarékpénztár, Nagyvárad Hitelbank, Bihoreana, Léderer és Kálmán gyár, Adria-malom, Magyar Zsirművek, Moskovits-szeszgyár. 40 koronát: Magyar Keresk. és Forgalmi Bank. 30 koronával: Általános Takarékpénztár, Apolló-mozgósínház, Glückmann és Farkas, Nuszbaum Klára, Friedmann Hermann, Bekk Vilmos, Schön Hermann, Lázár Lázár. 20 koronával: Veinberger és Fischer, Mertz János, Mandel Géza, Szabó testvérek, Jungreis és Weisz, Deutsch Ignác, N. N., Schvalb L., Róna Andor. A többi összeg kisebb adományokból folyt be.

Miért nem ad a város buzavásárlási engedélyt?

A termésrendelet szerint mindenkinek joga van a részére megszabott fejkvóta szerinti lisztmennyiséget buza alakjában megvásárolni a Haditermény útján, de csak az 1918. szeptember 30-ig esedékes részletet. — Tegnap már sokan jelentkeztek a bevásárlási igazolványért a város főjegyzőjénél, de nem kaptak. Lukács Ödön h. polgármester erről nekünk a következőket mondta:

— A termésrendelet szerint csak az esetben lehet megvásárolni azt engedélyezett buzamennyiséget, ha Nagyvárad város területén a buzát kicséplték s az átvették. Az a cséplés, amelyet a kisgazdák kézi cséplés útján végeztek, csak annyit eredményezett, amennyire a kisgazdának szüksége volt, talán annyit sem. Ez tehát számba sem jöhet. A beszerzési utalvány arra szól, hogy a Haditerménytől beszerezhetik szükségleteiket, de csak abból, amit Nagyvárad határában csépltek s itt, mint termést átvettek. Világos, hogy a Nagyvárad határában csépltek, az átvevő bizottság által átvett s a Haditerménynek átadott buzára vonatkozik, más buzából mi nem kaphatunk. Miután pedig a cséplés még tart, az átvevőbizottságok még nem fejezték be működésüket, nem adhatok addig bevásárlási igazolványt, míg a cséplés eredményéről s a megmaradt buzamennyiségről jelentést nem kapok. Az átvevő bizottsághoz öt tanítót s katonaságot adtam, a bizottságnak Papp Imre gazdasági egyesületi titkár az elnöke, a bizottság működik is, de ismétlem, az eredmény még ismeretlen előttem. A jövő héten, szerdán kezd csépelni Schenker Endre birtokos, azután a Moskovits A. és Fia cég, végül Oláh Ferenc. Mi forszirozzuk a cséplést, de egyelőre várunk kell 8-10 napig. A rendeletnek azt a korlátozását, hogy csak 1918 szeptember 30-ig szükséges buzamennyiség vásárolható be, előre, valószínűleg törlik, hogy egész évre bevásárolhassa mindenki a szükséges mennyiséget.

A háromszázötvenezer koronás banklopás.

A Magyar Országos Bank Andrassy-uti főtelepén pénteken déli tizenkét órakor Polgár Géza tizenkilenc éves banktisztviselőt megbízták, hogy vigyen el kétszáz darab ezerkoronást az Osztrák-Magyar Bankba és egy százötvenezer koronáról szóló csekket a Wiener Bankverein nádor-utcai fiókjába. A tisztviselő mellé Gerula József szolgát adták, aki nyakába akasztva a táskát, elindultak.

Néhány perc múlva meg is érkeztek a Wiener Bankverein nádor utcai fiókjába, ahol a tisztviselőnek a rosszul kiállított pénztári jegyet ki kellett javítania. Bement az intézet egyik pénztárfülkéjébe s néhány másodperc alatt készen volt a javítással. Mire kijött a fülkéből, a szolgát nem találta. Eltűnt a táskával, amelyben benne volt a csekk és a kétszáz darab ezres.

A kétségbeesett fiatalember azonnal értesítette bankját, a mely viszont jelentést tett a főkapitányságon s így tüstént hozzáfoghattak a nyomozáshoz. Keresztessy Gyula rendőrtanácsosnak osztották ki az ügyet, a ki egész sereg detektívvel fogott hozzá a tolvaj szolgálja kézrekerítéséhez.

A fiatal tisztviselő mindössze tizenkét napja tisztviselője a banknak, a szolgál pedig két napja foglalta el állását. Megvizsgálták a szolgál munkakönyvét, a mely szerint Gerula József huszonöt éves kárposztos. A könyv azonban hamisítványnak bizonyult.

Tegnap reggel a Magyar Országos Bankban Kramer igazgatónál megjelent az 5532. sz. hordár, aki átadta Gerula börténkáját, amelyben benne volt az Osztrák Magyar Bankra szóló 150.000 koronás csekk. A hordár, Lázár Ábrahám elmondta, hogy tegnap, amikor egy csomagot vitt a vasutra egy bankszolga izgatottan megszólította, hogy ma reggel a börténkát egy levéllel a bankban adja át, Gerula 5 koronát adott a hordárnak.

A szolgál a 200.000 koronával eltűnt.

* Mándoki Gizi segélye. A városi tanács javaslatára a közgyűlés Mándoki Gizi énekesnőjelöltnek évi 1000 korona segélyét 1500 koronára emelte fel. Ugy értesülünk, hogy itt tévedés történt, mert a város, mint Malatinszky Lajos elnöklő főispán kijelentette a közgyűlésen, abban a hiszemben adta ezt a felemelt segélyt, hogy a segélyezett még tanul s nem végezte be tanulmányait. Tudomásunkkal pedig a városi segélyen kiképzett hölgy valamelyik budapesti színházban kívánja gyakorlatilag értékesíteni jól be-reklamirozott képességeit. Ez esetben, ha ez megtörténne, nem tudjuk, mi érdeke van Nagyvárad város közönségének abban, hogy egy közpénzen kiképzett énekesnő például a Király színház közönségét szórakoztassa énekével?

FOGAK

TELEFON 10-50.

Fogházás, Fogtömés és a legmodernebb fogtechnikai munkák, ugymint Kautschukban és aranyban foglalt fogak, szápadlással vagy anélkül és öntött arany hidmunkák a legtökéletesebben műtermekben készülnek.

BERDACH JENŐ ALL. VIZSG. FOGTECHNIKUS. NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 6. I. EM.

Pusztítások a szőlőhegyen.

Vettük a következő levelet:

Tekintetes Szerkesztőség!

Tisztelettel felkérem, méltóztatna becses lapjában alábbi soraimnak helyt adni annál is inkább, mert bennünket, hegybirtokosokat ez az eset nagyon fájt érint.

Ugyanis a várad szőlőhegyen a régi betegség ismét felütötte tanyáját. 8-14 éves gyermekek csapatostól járva, maguk között figyelő őrköt állítanak, a kedvező alkalmat kihasználva, neki mennek egy egy szőlő, vagy kert fájának és veteményes kertnek, azt alaposan megdézsmálják és megrongálják. Ha véletlenül egyszer máskor nyakon csipik őket megjelennek illetve közbelépnek a szülők; biztosan azt hiszi a szíves olvasó, hogy gáztettéért alaposan megfenyítik a fiut.

Nagyon téved szíves olvasó. A szülők — tisztelet a kivételnek — a legszemérszettebb gorombaság fegyverével felfegyverkezve kelnek nagyreményű csemetéik védelmére s egész határozottan kijelentik, hogy: „azért veszi el, mert neki kell.”

A másik még veszedelmesebb baj, hogy katonák és hadifoglyok éjnek idején óriási károkat tesznek szőlőben és veteményekben, leszedik a még éretlen gyümölcsöt, feltépik elviszik a veteményeket, összetépnek, zuznak, taposnak mindent, mintha ellenséges országban volnának, úgy hogy, mikor reggel észreveszik a kárt, erősen megfogadjuk, hogy soha többé nem termelünk egy szálát sem. Hegyőr, rendőr, ez kezd előttünk ismeretlen fogalom lenni, ezt nagyító üvegen sem lehet látni.

A polgári egyénekre vonatkozólag tisztelettel kérjük a hegybíró urat, hogy a rendelkezésére álló minden törvényes eszköz felhasználása mellett szíveskedjék oda hatni, hogy ez a veszedelmes társaság ártalmatlanná tétessék.

A katonai egyénekre nézve pedig tisztelettel kérjük a katonai parancsnokságot, hogy eme rendkívüli károk megállítását tekintetében esetleg megbízható katonai járőrök által a már nagy mérvben veszélyeztetett vagyonbiztonság megvédése tekintetében a kellő intézkedést megtenni szíveskedjék, mert ezt így tovább tűrni lehetetlen.

Tisztelettel

Zsembery Márton,

kir. törv.-széki irodatiszt
Nilgesztelep 99—36. sz.
alatti lakos.

Legegyszerűbb, radikális megoldás az volna, ha a szőlőterületre való belépést ismét igazolványokhoz kötnék és szigorúan ellenőriznék, hogy a szőlőterületre igazolvány nélkül senki se lépjen.

Hangverseny a Félix-fürdőben.

Azt a nagyszabású hangversenyt, amely ma, vasárnap délután 6 órakor lesz a Félix-fürdőben, Nagyváradon is óriási érdeklődés előzi meg. A gazdag és változatos műsort itt közöljük:

1. Gara Ákos író konferál.
2. Sanzonok, előadja Kertész Lajos színművész.
3. a) Vieuxtemps: 2 versenymű, II. tétel.
b) Vecsey: Chanson triote, hegedűn játsza Krammer Ödön, zongorán kíséri Tóth Olga urleány, az Orsz. Zeneakadémia növendéke.
4. Két dal. Éneklő Hadzsy Jusztina színművésznő.
5. Beethoven: Mondschein-sonata, zongorán játsza Horovitz Erzsike urleány, a budapesti Fodor-zeneiskola tanára.

Szünet.

6. Gara Ákos konferál.

7. a) Hengel-Hubay: Larghetto b) Krammer: Lumin du Nord, hegedűn játsza Krammer Ödön, zongorán kíséri Tóth Olga urleány.

8. Gara-Krammer: Sanzonok, előadja Kertész Lajos.

9. a) Brahmo: Rhapsodia, b) Chopin: Tarantella, zongorán játsza Horovitz Erzsike urleány.

10. Énekes duett, előadják Hadzsy Jusztina és Kertész Lajos.

HÍREK

A székesegyház 138 éves.

Ma van a székesegyház felszentelésének 138-ik évfordulója.

A székesegyháznak ez a 138 éves fenállása összefügg Nagyvárad hatalmas fennállásával. Mikor Várad 32 évi szolgátság után 1692-ben megszabadult a töröktől, Várad pusztán rom volt, s újra fel kellett építeni mindent. Várad akkori püspöke: Benkovics Ágoston volt az első, aki eljutott székhelyére, míg 14 elődje Váradra még el sem juthatott. Benkovics püspök egyetlen templomot talált itt, a Tisza Kálmán-téri fatornyú templomot, mely most a magyar görög-katolikusoknak van átadva. Ez is már a törökök kiűzése után épült s ez volt akkor a püspök székháza.

Nagyváradnak 1720-ban még csak 216 polgára volt s ezután kezdett benépesülni. Eleinte lassan ment a betelepülés, mert nem merték remélni a török hatalmának megtöresztését s attól tartottak, hogy a török egy napon újra visszatér. Sietve dolgoztak a várad kiépítésén, melynek felépítéséhez XII. Ince pápa is jelentékeny összeggel járult hozzá. A haditanács elrendelte, hogy a város polgársága csak a vártól 500 lépésnyire építhessen. Így nyerték azt a hatalmas területet a várkörül, mely beépítetlen maradt, mely most Nagypiac tér néven ismeretes.

Ilyen deszolat állapotban volt akkor egész Bihar megye is. Mikor gróf Forgách Pál, akkor várad kanonok, mint káptalani vikárius canonica visitatio-t tartott, egész Bihar megyében csak egy katolikus templom volt: a hévjói (most hájói kápolna.) A körülötte levő régi magyar falu: Hévjó elpusztult teljesen.

Gróf Forgách Pál, aki 1737-ben Várad püspöke lett, kezdte megvalósítani azt a tervet, hogy a Várad feletti magaslaton székesegyházat és püspöki palotát s kanonoki lakásokat épít. Az építkezéseket azután báró Patachich Ádám püspök folytatta s később a székesegyház átadását 1776-1780-ban Mária Terézia uralkodása alatt a püspökség egész időközti jövedelmét erre a célra utalta ki Mária Terézia. Ebből a költségből fejezte be az építkezést Salamon József kanonok, akit a várad káptalan bizott meg ezzel a feladattal.

A már elkészült templomot 1779. december 8-án áldotta meg gróf Kornis Ferenc nagyprépost és azóta tartansk istentiszteletet a székesegyházban. Majd 1780. június 25-én, Pünkösöd utáni 6-ik vasárnapon tartotta meg a felszentelést gróf Kollonitz László, akkor erdélyi püspök, akit éppen templomfelszentelése napján neveztek ki várad püspökké.

A mai templomfelszentelési ünnepen Spett Gyula prelátus kanonok mondja az ünnepi misét és dr. Némethy Gyula tb. kanonok teológiai tanár szentbeszédet mond. E napon a templom látogatása teljes bucsúval van összekötve s a bucsúra a közeli községek-ből a bucsusok is eljönnek.

* **Bérmálás az uralkodó családban.** Gróf Széchényi Miklós megyéspüspök e hó 13-án a bérmálás szentségében részesítette Frigyes főherceg és Izabella főhercegnő unokáit: a háboruban elesett Salm-Salm herceg gyermekeit és Parma Elias gyermekeit. A püspök evégből Badenbe utazott, ahol a főhercegi párnak Weilburg nevű fejedelmi kastélyban szállt meg Brém Lőrinc prépost-kanonokkal, aki ezért marienbadi tartózkodását pár napra félbeszakította.

* **Évzáró ünnepély a honvédhadapród iskolában.** A nagyvárad honvédhadapród iskola évzárása évről évre ünnepség keretében megy végbe. A kitűnően magyar szellemben vezetett intézet már rég beigazolta, hogy derék, képzett tiszteket nevel a magyar honvédségnek. Ez évben ma, vasárnap, július 14-én lesz az évzáró ünnepély, a hadapródiskola kertjében. Az ünnepély mindenben méltó lesz az intézet régi hírnevéhez és művészi attrakciókban bővelkedik. Az évzáró ünnepély délután fél 6 órakor kezdődik rövid előszóval, melyet Kotzmann növendék fog elmondani. Ezt követi a honvédszeker kísérete mellett a növendék zászlóalj (350 egyén) festői felvonulása, Szabadgyakorlatok, szurony és iskolavívás, gulák, földszinti tornák, korlát, nyújtó gyakorlatok között növendékek szavalata tarkítja a műsort. A műsor derekán Hoffmann Elemér III. évf. növendék Gyöny Gézáról tart szabad előadást, Kövér és Istvánffy növendékek pedig Gyóni verseiből fognak szavalni. Énekszámot ad elő a növendékek énekkara, zene számot a zenekar. A műsor befejezéséül Hofer nagy királyhymuszát adja elő együttesben a növendéki ének és zenekar. Majd tömegjelenésben a növendékekből alkotott nagy gála látható és a honvéd zenekar kísérete mellett megkoronázza az ünnepélyt a magyar Hymusz 350 torokból és lelkes ifjú magyar szívből való felcsendülése.

* **A külügyminiszter a királynál.** Bécsből jelentik: A király tegnap külön kihallgatáson fogadta gróf Burián külügyminisztert.

* **A Vörös-Kereszt köszönete.** A lezajlott arató ünnepély alkalmából ezúton mond hálás köszönetet a Vörös Kereszt egyelet mindazoknak, akik az ünnepély sikerét bármely uton és módon elősegíteni szívesek voltak. E helyütt számol be arról is, hogy a kedvezőtlen idő dacára a tiszta jövedelem meghaladja a 4000 koronát.

* **Az I. oszt. kereseti adó a városoké.** A pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, melyben közli, hogy az I. osztályú kereseti adó 1918. január 1-től kezdve megszűnik állami adó lenni s a községek s városok háztartásai javára engedtetik át. A kivételre, a jogorvoslati eljárásra, az adók kezelésére és az elévülésre továbbra is a fennálló törvényes határozatok érvényesek. A vármegyei törvényhatóságok az I. oszt. kereseti adó után pótlékot nem vehetnek ki, a községek részéről ez a jog azonban továbbra is gyakorolható.

*** A főrabbi el nem mondott beszéde.**

Egy vidéki előfizetőnk írja a következőket: Mint becses lapjának, a Tiszántulnak előfizetője és hű olvasója a ma hozzám érkezett július 10-iki szám szerkesztői postájában Pótzászlóalj Izidornak szóló cikk juttatja eszembe, hogy 1916-ban egy ízben hat menetszázad indult egyszerre a kaszárnyából. Persze ünnepélyes eskütétel, lelkesítő beszéd stb. is volt, amikor a pótzászlóaljparancsnok befejezte a beszédét, jöttek sorra a különféle felekezetek papjai, hogy pár szóval bucsúztassák övéiket. A katolikus pap és a református lelkész után fellép az emelvényre a zsidó rabbi is.

Még mielőtt a rabbi elkezdhetne volna beszédét, odaugrik a segédtszót a pótzászlóaljparancsnokhoz és sietve jelent valamit. Sugás bugás, a pótzászlóaljparancsnok int a rabbinak, odakéretti magához és a következőket mondja:

— Köszönöm, hogy szíves volt kifáradni, de a véletlen úgy hozta magával, hogy — mint a segédtszót ur jelenti — a hat menetszázadban egyetlen egy izraelita sincs beosztva, így ne tessék fáradni, felesleges a beszéd megtartása.

Tableaux.

A rabbi kocsira ült és elhajtatott.

Nincs tovább. De talán még valamit. — Az egyik tiszt elmosolyodott és odaszólt a többihez:

— A főrabbi ur mégis megtarthatta volna a beszédét, de háttal a menetszázadnak, arccal a lőépület irodái felé fordulva.

Igy ment el hat menetszázad a harctérre anno 1916. olyan városból, ahol a lakosságnak 40 százaléka nem keresztény.

*** Báró Szerényi József.** A havatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király Szerényi József kereskedelemügyi miniszternek a közgazdaság terén szerzett kiváló érdemei elismeréséül a magyar bárói méltóságot adományozta Brassói előnévvel s a báróságot örökbefogadott fiára, dr. Szerényi József miniszteri tanácsosra is kiterjesztette.

*** A városi tisztviselők ruhasegélye.** Nagyvárad város tisztviselői és alkalmazottainak ruhasegélyére nézve most állította a főszámvevő össze a névszerinti kimutatást. A város tisztviselői sokkal hamarabb megkapják a ruhasegélyt, mint gondolták. Tegnap a belügyminiszter telefonon közölte Rimler Károly polgármesterrel, hogy a városi tisztviselők és alkalmazottak részére a ruhasegélyt kiutalta s azt a nagyvárad kir. adóhivatalnál felveheti. Mint a városi házán értesültünk, a ruhasegélyt pár napon belül kiosztják a tisztviselőknek.

*** A Kath. Növédő Egyesület köszönete.** Bélius Józsefné urnó postatanácsosné minden hónapban 3 koronával járul hozzá a Kath. Növédő Egyesület ingyen tej akciójához, amiért ez uton is hálás köszönetet mond az Elnökség.

*** Halálozás.** Özv. Hant Györgyné szül. Misuray Karolin elhunyt folyó hó 12-én, temetése folyó hó 14-én d. u. fél 4 órakor leendő Timár u. 3-ik szám alatti lakásánál a róm. kath. egyház szertartása szerint.

*** Vasutasok felmentése.** A honvédelmi miniszter közli a főispánnal: Vas utasokat csak az esetben lehet felmentés céljából felterjeszteni, ha 1917. év szeptember 15. előtt állottak szolgálatba, kiképeztettek s 1918. február 7. előtt osztattak be állomási gyakorlatra vagy szolgálatra. Az 1900-as születésűeket pedig akkor is fel lehet menteni, ha 1917. szeptember 15. után is alkalmaztattak.

*** Előléptetett tisztek.** A király Örley László, Molnár Győző, Tauszig András 37. gy. e. bel. és Klein Bernát 101. gy. e. bel. tart. hadnagyokat főhadnagyká, Eminger Ervin 34. t. tüzér ezredbeli főhadnagyt pedig századossá léptette elő.

*** Imrik Kornélia zongoraművésznő növendékeinek vizsgálati hangversenye** mindig művészi szenzációja Nagyváradnak. A július 7-én a Kath. Kőr disztermében tartott hangversenyről úgy a szülők, mint a megjelent előkelő közönség a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak. A kezdők, ugyisint a haladók kivülről játszottak, — utóbbiak közül mindmennyi briliáns technikával és költői megérzéssel. — A szereplők tanárnőjükkel együtt megérdemlik, hogy dícsérettel emlékezzünk meg róluk e helyen. Imrik Kornélia tanárnő a hangverseny tiszta jövedelmét, 268 koronát nemes célra adományozta: a Kath. Növédő Egyesület szünidei napközi otthon hadiárvai és hadbavonult gyermekei fenntartására. Ez alkalommal felülfizettek: Imrik Sándor Zoltán 20, Imrik Kornélia 20, Schlauch Jozefin 12, dr. Imrik Gusztávné 10, Schreiberné 10 koronát.

*** Rendőrök téli gunyában.** Aki most végignéz a rekkenő aszfalton, megesik a szíve a rendőrön, aki a verőfényben, 28 fokos melegben, pokollá fűlt piactéren téli ruhában áll őrt. Ez a téli ruhája is foltos, rozsdás, nyűtt és avított, kétszeresen szomorú látvány. Van rendőr, akinek vászon a nadrágja, de ezen ceppa varrás látható. Mintha nem ennek a városnak volnának legfontosabb rendészeti szervei a közrendőrök, mintha valamiért büntetnék őket s téli gunyában állítják a posztra szegényeket. Csak akad akármilyen nyári szövet a Népruházati Bizottságnál, ha utána néznének az urak a rendőrök kedvéért? Hiszen ilyen elárvult rendőröket ki fog respektálni, ha őrhelyei ken izzadva kénytelenek figyelni a gyorsészjárású csibészeket, akik ugyan meztőláb járnak, de viszont nem meleg posztó a ruhájuk, amely gyujt, éget és elernyeszt. A városház urait kérjük, adjanak nyári ruhát a derék rendőröknek.

*** Mozi után.** A közönség találékony, ötletes s megédesíti valamiképp legkeservebb perceit is. Tegnap husnap volt, tehát este felállt a husfront a Fröhlich üzlet előtt. Mindenki észrevette, hogy a felállás később kezdődött. Megkérdeztük a sor elején állót:

— Miért késtek ma a felállással? Máskor már 9-kor gyülekeztek.

— Azért, felelt a hadiasszony, mert előbb elmentünk ki moziba, ki színházba s csak azután jöttünk ide. Ha már éjszakázni kell, legalább egy kicsit, amíg lehet, szórakozunk. Nem mehetünk a klubokba!

Az ám, a klubokba! A husfronton állók is megalakíthatnák a maguk klubját, ott legalább eltölthetnék az időt s nem kellene az aszfalton aludni, mint a szegény asszonyok tették a közkörház előtt, a városi husüzlet mellett.

*** Báró Podmaniczky Ernő öngyilkos lett.** A máramarosszigeti Stanislaw II. katonai kórház félreeső helyén tegnap halántékon lőtte magát báró Podmaniczky Ernő huszonnégy éves huszárhadnagy. Báró Podmaniczky Ernő a „Kispipa“ étteremben ismeretséget kötött egy Böske nevű szép pincérleánnyal. Néhány nappal ezelőtt a huszárhadnagy kijelentette a leány előtt, hogy feleségül kívánja venni és a szüleit is értesítette szándékáról. A levélben a házassághoz édes anyja beleegyezését kérte, mivel nem kapta meg, öngyilkos lett.

*** Van a városnak burgonyája.** Tudatom a város közönségével, hogy hétfőn, július 15-én a burgonya elárusító helyeken az árúsítás ismételt megkezdődik és a július 1-től 16-ig terjedő szelvények ellenében személyenként egy fél kg. burgonyát fognak kiszolgáltatni. A burgonya maximális ára további intézkedésig 1 korona 16 fillérben állapítatik meg. Nagyvárad, 1918. július 13-án. Lukács Ödön polgármester-helyettes.

*** Nyolc fillér lesz a gyufa ára.** A gyufával üzött rendszeres visszaélések rövidesen véget fog vetni az a kormányrendelet, amely mint halljuk, már a legközelebbi napokban meg fog jelenni és amely a kényszerársulás alapján újból szabályozza a gyufa forgalmát. A rendelettel egyidőben újból megállapítják a gyufaárakat és úgy a belföldi, mint a külföldi eredetű gyufa számára egyenlő árakat fognak megállapítani. Az egységes ár a kiskereskedelembe dobozonként nyolc fillér lesz.

*** A háború által sújtott iparosok és a hadbavonult iparosok állami segítése.** Báró Szerényi József kereskedelemügyi miniszter ur most dolgoztatja ki a háború folytán bezárt kisipari műhelyek tulajdonosainak támogatására irányuló munkaprogramot. Az ehhez szükséges adatok gyűjtését az ipartestületek tagjaira nézve elrendelte, miért is felhívjuk testületünk tagjait, hogy f. hó 15-től 22-ig bezárólag a hivatalos órák alatt az ipartestület irodájában „egyéni lapok“ kiállítására végett jelentkezzenek. A jelentkezés elmaradásából elő álló károk figyelembe vehetők nem lesznek. Az Ipartestület Elnöksége.

*** A püspökfürdői hangverseny.** S. Jung Margit zongoraművésznő, Kislaki I. Ilonka operanékesnő és Schlezák Elemér hegedűművész f. hó 18-án, csütörtökön tartják nagyszabású hangversenyüket a Püspökfürdőben. A művészek valóban gazdag műsorral fognak a fürdő közönségének élvezetes estélyt szerezni. A hangversenyt hirdető falragaszok szerint Chopin, Liszt, Gávari, Rachmaninoff, Reger, Mendelsohn, Weber, Hubay, Dell'Aqua és művészeink saját szerzeményeikkel fognak szerepelni. A hangverseny iránt nemcsak a fürdőben hanem a városban is igen nagy az érdeklődés.

*** A Nagyvárad Hatósági Munkaközvetítőben** (Reáliskola-utca 4.) Telefon 16-80. 1918. július 12. Foglalkozást kap:

Asztalos segéd 1, gépkezelő (motork.) 7, bádógossegéd 2, bányamunkás 1, cipész 2, fodrász 2, gyárimunkás, napszámos 10, keresk. alkalmazott (kereskedő segéd, utazó) 3, kádár 4, kovács 11, kocsis 3, kerékgyártó 3, lakatos 4, munkásnő 29, molnár 2, szabó (férfi és női) 8, szeszfőző 1, szolgásemélyzet (hetes kocsis, kihordó 20, iparostanuló (fiú és lány) 43, keresk. tanuló 16, gépirónő 1, könyvkötőleány 3, kazánfűtő 1, benzinnmotorkezelő 1, kárpitos 2, kavicbányamunkás 2, pincér 1, pincérleány 2, hentes a városi üzennél 1, kalapos 1, cukrász 1, mozdonyvezető 1, pék 2, gazdasági kulcsár 2, házmeister 1.

Foglalkozást keres: bádógos 1, cimfestő 1, fodrász 1, gyárimunkás, napszámos 32, gépirónő 6, géplakatos 3, hentes 1, házvezetőnő 1, kárpitos 1, kereskedelmi irodai alkalmazott 29, kovács 1, kocsis 1, pénzbeszedő 1, munkavezető (alépitményhez, ács) 2, szabó 3, szolgásemélyzet (hetes kocsis, kihordó) 12, iparostanuló (fiú és lány) 14, ács 1, pincér 1, pék 3, molnár 3, szeszfőző 1, mozdonyvezető 1, pénztárnoknő 2, kulcsár 1, keresk. tanuló 1, fűtő 2, kőműves 1, korrepetitor 1.

A közvetítés, amely ingyenes, csak délelőtti történik.

* **Értesítés.** Értesitem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és ének-tanítást újból megkezdem. Előkészítetek az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt ellehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianínó eladó.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Haltenberger Vilmos
kelmefestő és vegytisztító gyárának
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.
Vállal minden szakmájába tartozó munkát,
elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Színház.

Heti műsor:

Vasárnap délután: Kis szeleburdi.

Vasárnap este: Lili.

Hétfőn: A karszemélyzet jutalomjátéka: Próbaházasság.

Bihari Sándor bucsuja.

Tegnap este bucsuzott el Nagyvárad közönségétől Bihari Sándor, a színház közkedvelt baritonistája. Utoljára hallottuk tegnap Bihari meleg, férfias baritonját, utoljára gyönyörködtünk fölényes énektudásában, kifejező játékában. A közönség lelkesedéssel ünnepelte Biharit a bucsu alkalmával. Utolsó felléptére nagy ünnepséget készítettek elő Bihari Sándor barátai — és ki nem az, aki őt hallotta — s a bucsuünnepély rendezésében részt vettek Nagyvárad jótékony köreiből is, kiknek Bihari mindig készségesen állította szolgálatukra páratlan népszerűségét nyilvános gyűjtések alkalmából. A rendezőség védnökkül Des Echerolles Kruspér Sándornét nyerte meg.

Az első felvonás után küldöttség nyújtotta át a távozó művésznak a diszes ezüst koszorút, melynek közepén az emléklapok emlékvessző van bevésve Branyiczky Dezső, a jeles kültő hangulatos sorai. Diszes emléktárgyat kapott még a művész tisztelőitől és az egész közönségtől sok-sok tapsot és virágot.

Vasárnap délután a csak nem rég nagy sikerrel bemutatott Kis szeleburdi tölti be a műsort.

Lili, a legbájosabb terméke a régebbi operettirodalomnak, amely mindig zsúfolt házakat vonzott, valahányszor csak műsorra került Lili és az ő trombitásának kedves meséjű története. Lili legközelebb is ebben az idényben utoljára vasárnap kerül színre a címszerepben Sz. Zsigmond Annával, akinek bucsufelléptére forró ovációkkal készül a közönség.

A kardalosos jutalomjátéka. Hétfőn este a szintársulat idei színházi szezenját a

kardalosos jutalomjátéka fejezi be, amely alkalommal a Próbaházasság című kacagató vígjáték kerül színre. Pákcózi cseléd-helyszerző szerepét Kertész József, a kiváló komikus játssza, aki csak nemrég oly meleg sikerrel vendégszerepel a Szigligeti színházban.

VIGADÓ
mozgó-
színház

MA

Sárga ördög.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Halál-hajó.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

Főszerkesztő:
Dr. KRÜSER ALADÁR.

Felelős szerkesztő:
Dr. PAPP KÁROLY

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomas r. t.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata:
a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

OLCSÓN!

vállalok kőműves, ács és cserepező munkát, helyben és vidéken

Staharóczky József
Damjanich-u. 16.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sőtartó színes	8—
Majolika vízeskancsó színes	10—
Kenyértosár színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágáza színes	5—
Majolika virágfázék	5—
Majolika díszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávékészlet színes aranyozással	50—
Feketéskészlet színes aranyozással	50—
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hideg'elvágtas készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50—
Falútkór színes aranyozott kerettel	80—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30—
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávécsésze	4—
Köpőcsésze	5—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és díszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

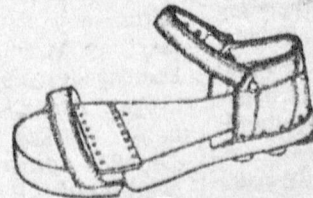
Fatalpu cipő- és szandálgyár

Haas Lipót Linoleum-áruháza
Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.

Eladás nagyban és kicsinyben a következő áron:

Bőrfelsőrészből és fatalppal:
Nagyság: 26/30, 31/35, 36/40, 41/46
Korona: 26-30, 30-50, 35-40, 39-70

FA-SZANDÁLOK:

Nagyság: 23/27, 28/31, 31/34, 36/40, 41/46
Korona: 5-50, 6-30, 7-10, 7-80, 8-60

Szandálokra jegyrendszer nem vonatkozik

Gyárak, bányák, gyermekotthonok és fogolytáborok engedélyben részesülnek. Viszonteladók engross árban szolgálunk ki.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Eladó

egy virágállvány, egy jókarban levő fürdőkád, egy asztal-spór. Cukorka-árusításhoz egy idősebb asszony keresetlik. Pál-utca 1. szám.

Bádogosok és tanoncok felvételnek
Pala Antalnál. Rákóczi-ut 10.

Gizella-villa

Kálvária-utcán eladó. Augusztus 5-én átvehető. Kiváló ízléssel épített, télen is lakható magánház, három utcai, egy udvari szoba, előszoba, fürdőszoba, cselédszoba, mosókonyha, pince, kamara, előker, gyümölcsöskert, villanyvilágítás, vízvezeték. Értekezhetni kizárólag: Czibula fodrásznál, Uri-utca 5.

Fényképészeti

lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Kézimunka

nagyipar és raktár!
Gobelin, Kelim, Sudan, selyem, arany és chemilla himzések legdivatosabb mintákkal. Előrajzolásokat, kézihimzést, gyöngyözést, montirozást monogramhimzést szolid olcsó árakban készíttethet Cziller Imre Nagyáruházában. b

Ne dobja ki pénzét
uj ruháért, mert a kitűnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Bérbeadó

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) koresma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Jó bizonyítványokkal rendelkező megbízható egyén hivatalos minőségben állandó alkalmazást nyer az Egysült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Butorozott

szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Staatlich

geprüfte deutsche Lehrerin übernimmt noch Schülerinnen und Schüler zur raschen u. vollkommenen Erlernung der deutschen Sprache. Anmeldungen für Herbst schon jetzt nötig. E. d. M. an die Redaktion.

Keresünk azonnali belépésre felsőkereskedelmi iskolát végzett gyakornokot. Jelentkezni lehet a Nagyvárad Kezkereskedelmi és Forgalmibanknál Rimanóczy-utca 6. szám alatt.

Ruhafesték

valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árendményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Pemete

és hársfamécukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tavaszi

szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Poloskairtó

Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskákirtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Tyukszemirtó

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Ór

lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Fésűk

tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtók, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrárúk, pipere és toilete szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és díszműáruház
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.
Javitások eszközöltetnek.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: öszszehajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Bubla és Társa

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer és csemege kereskedésben. Szalámi, sajt, szalonna, kitűnő málnaszörp, Törleipezsgő, valódi kitűnő ó-borok.

Saját termésű borok!

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhoz szállítva. Élelmicikkek. Naponta friss vaj, remek liptói turó.

TELEFONSZÁM: 11-49.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Elektrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam **hölgyek részére** gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvviteire.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástartás, napfürdő, homokkura.

Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

LEGF. BUZACSRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

GÉPMUNKÁS

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévíz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, köszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli szezónban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók